СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 161. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 14-го липня 1938. No. 161. Jersey City, N. J., Thursday, July 14, 1938. VOL. XLVI

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРОСЯТЬ РУЗВЕЛТА ЩЕ РАЗ КАНДИДУВАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА

ПУЕБЛО (Колорадо). — Робітнича організація в Пуебло, яка начисляє 4,000 членів, перша внесла на руки президента Рузвелта формальне прохання, щоб він третій раз кандидував на свій теперішній уряд. В проханні говориться, що підписані „мають страх за добробут Америки і за світовий мир, колиб на уряд президента вийшов чоловік не такий здібний і не такий сміливий, яким є сам президент Рузвелт". На це прохання Рузвелт не зробив ніякої замітки.

ВЕЛИЧЕЗНИЙ НЕДОБІР.

ВАШИНГТОН. — Урядові круги подали до відома, що президент Рузвелт, провірюючи ще раз економічне положення Америки й запримічуючи великий застій у промислі, заповів, що державний буджет на фіскальний рік 1938—1939 буде мати не один біліон долярів недобору на цей черговий рік, але чотири біліони, себто чотири тисячі міліонів долярів більше держава витратить, ніж збере з ріжних податків і доходів від людей.

СХОПЛЮВАЧ ХЛОПЦЯ МЕТСОНА ПРИЗНАВСЯ.

ТАКОМА (Вашингтон).— Схоплювач 10-літнього хлопця родини Метсонів, Френк Олсон, зголосився на поліції і сам признався до злочину. Два роки тому він вечором вдерся до дому Метсонів і схопив на очах сестри і брата малого хлопця Чарлза. Пізніше в записці до родичів домагався окупу $28,000. Родичі вже були готові дати окуп, коли по двох тижнях розшуків знайшли в лісі замордовану дитину. Поліція кинулася за слідами справника, але досі його не зловила. В часі розшуків вона брала на допити 16,000 осіб. Тепер убивник сам зголосився й признався, а також подав своїх спільників. Поліція робить у тій справі енергійні доходження.

ПОКАРАЛИ АМЕРИКАНСЬКИХ НАЦІСТІВ.

РИВЕРГЕД (Ню Йорк). — Лава присяглих признала винуватими шістьох провідників американської націстичної організації „Бунд" за те, що вони відбирали від своїх членів присягу для чужої держави, а не зголосили списку зарисяжених дотичним американським властям. Пятьох з них покарано грошевою карою, а тюрму завішено. Зате голову місцевого відділу „Бунду", Мілера, запроторено на рік до тюрми за „зневагу суду". Крім того місцевий табор тоїж організації покарано $10,000 кари. Фріц Кун, найвищий провідник „Бунду", заповів відклик проти засуду до вищих інстанцій.

ЖАЛУЮТЬСЯ НА ЮНІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ.

НЮ ЙОРК. — Союз власників кожухових фабрик і варстатів вислав делєґацію до прокуратора Дюія зо скаргою на юнію кожушних робітників, яка „при помочі терору змушує їх припинювати працю в фабриках та старається в той спосіб їх випертизбизнесу". Делєґація твердила, що згадану юнію ведуть комуністи. Ця юнія вже від довшого часу є на службі. Цього року члени юнії поповнили 30 терористичних нападів на власників кожухових заведень.

БИЗНЕС Є БИЗНЕС.

ХАЛЯПА (Мексико). — Мексиканський президент Карденас заявив перед журналістами, що Мексико не буде продавати сконфіскованої нафти Японії, бо Японію загально вважають противницею всіх американських країв. Зате Мексико буде далі продавати нафту Німеччині, в заміну за німецькі машини. Карденас притім висказав жаль, що той товарообмін з Німеччиною зле відібється на товарообміні з Америкою. Але трудно, Мексико не може жертвувати занадто багато своїми інтересами.

ХОЧЕ ХЛІБОМ УСПОКОЇТИ СВІТ.

ШАРЛОТСВИЛ (Вірджінія). — В докладі перед інститутом публичних справ проф. Френк Бодро заявив, що нинішній схвильований світ можнаб успокоїти тим, колиб ті краї, що мають подостатком, а навіть звишку, харчів, уможливили тим краям, що їх харчів мають мало, їх набути. Коли люди ситі, то вони задоволені і миролюбно настроєні, говорив професор. В нинішніх часах знаменитої комунікації це дивно і незрозуміло, щоб одні народи голодували, а інші душилися в надмірі харчів.

БОЇТЬСЯ ФЕДЕРАЛЬНОЇ ПОМОЧИ ШКОЛАМ.

НЮ ЙОРК. — Професор Джордж Стреєр перед представниками тисячі шкіл заявив, що небезпечним є проєкт, щоб школи фінансував федеральний уряд. Бо шляхом фінансування федеральний уряд також здобуде контролю на спосіб навчання. А далі це може довести до того, що ціла американська навчальна система, яка досі тішилася великою свободою, попаде під централну контролю столиці.

ЧЕРЕЗ ОКЕАН.

Говард Гюз із своєю залогою, по посвяченні Ґровером Гвейленом його літака перед відїздом до Парижу. На образку зліва направо: Едвард Люнд, літаковий інжинір; Гюз; Гвейлен; поручник Гарі Конор, помічник летуна; Ричард Стодард, радіовий інжинір; поручник Томі Турлов, навіґатор і помічник летуна.

ДОСЛІДЖУЮТЬ РОЗДІЛ ПІДМОГ.

Влада нюйорського стейту назначила спеціяльну комісію, яка має розглянути роботу запомогових бюр у Вестчестер Кавнті. Бо за відомостями, які кружляють у тих околицях, запомогові бюра не виконують своєї роботи як слід і марнують багато грошей на непотрібні речі.

ВОДЯНИЙ ШЛЯХ БАЛТІЙСЬКЕ — ЧОРНЕ МОРЕ.

Відвічний проєкт середньоевропейських народів є вже на дорозі до реалізації. Чехословаччина має тепер намір приступити до будови каналу Одра-Дунай, Німеччина канал Рен-Дунай. Оба канали мають на оці влекшити обом цим промисловим країнам доступ до балканських країв. Польща гадає зарадити такій конкуренції через будову каналу Сян-Дністер. Польський водошлях Балтійське — Чорне море був би найкоротшою сполукою обох морей і мав би яких 1,900 км., з чого на Польщу випадало би 315, а на Румунію 215.

УКРАЇНСЬКА МОВА НА ЛЬОСАХ КЛЯСИЧНОЇ ЛЬОТЕРІЇ.

Льоси державної чехословацької клясової льотерії мають також бездоганний український текст (на третьому місці) сучасним фонетичним правописом.

ЗГОРІЛО 12 СЕЛЯНСЬКИХ ЗАГОРОД.

У Серниках Горішних, роґатинського повіту, вибухла у стодолі Михайла Процишина пожежа. При допомозі вітру вогонь перенісся блискавкою на 11 сусідніх загород, які знищив до тла разом із живим та мертвим інвентарем. Рятункову акцію утруднювала недостача води. Шкода переходить кількадесять тисяч злотих.

ВОВКИ НА ПОЛІССІ.

В останніх днях на терені Полісся, в лунинецькому повіті, появилася велика скількість вовків. Мешканці села Роздзяловичі часто бачать стада вовків близько своїх будинків. У цьому селі вовки загризли вола. В лунинецькому повіті місяць тому вовки загризли 5 дітей, у столинському повіті зробили багато шкоди.

ЗА ВБИВСТВО ДИТИНИ.

У Стрию засудили А. Борковского на 10 літ вязниці за вбивство своєї дитини. Борковскі розвівся з жінкою, тому хотів позбутись і 3-місячної дитини від тієї жінки, щоби оженитися з іншою. Злочинний батько задушив дитину паском і вкинув трупа до виходка, але, як звичайно, злочин виявивсь і злочинця покарали.

ПОМЕР ВИНАХІДНИК ЗВУКОВОЇ ФІЛЬМИ.

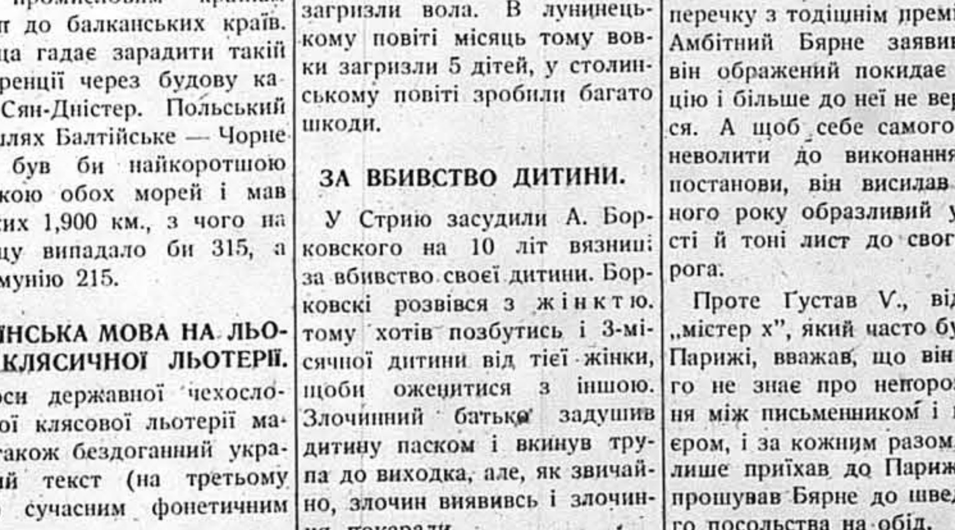
На паризькому передмісті помер у 83-му році життя Авґуст Барон, винахідник звукової фільми. Він жив останніми часами в інституті для зубожілих старших учених у нужді.

ЗАВЗЯТИЙ ПИСЬМЕННИК.

В Парижі помер знаменитий шведський публіцист і письменник Іван Бярне, колишній співробітник паризького „Ентрасіжан". Горда, амбітна й незалежна вдача письменника спричинила те, що він мусів покинути свою батьківщину й перенестися до Парижа.

Було воно так: Бярне мав замолоду якусь особисту суперечку з тодішнім премієром. Амбітний Бярне заявив, що він ображений покидає Швецію і більше до неї не вернеться. А щоб себе самого приневолити до виконання тієї постанови, він висилав кожного року образливий у змісті й тоні лист до свого ворога.

Проте Ґустав V., відомий „містер х", який часто буває в Парижі, вважав, що він нічого не знає про непорозуміння між письменником і премієром, і за кожним разом, коли лише приїхав до Парижа, запрошував Бярне до шведського посольства на обід.

РУШАЄ В ДОРОГУ.

З летовища Бенета в Брукліні, Н. Й., вирушає в дорогу довкола світу під управою Говарда Гюза великий сріблистий літак, що важить 25,000 фунтів, включаючи 1,500 фунтів ґазоліни. Цей літак називається „Нюйорська Світова Вистава 1939".

ПОХОРОН ҐЕН. М. ТАРНАВСЬКОГО — НАЦІОНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ

ЛЬВІВ. — Вістка про смерть ґенерала Мирона Тарнавського, начального вожда Української Галицької Армії, потрясла цілим краєм. Тисячі віддали пошану покійникові, якого тіло лежало в храмі св. Юра. Віддали пошану полковники, підполковники й отамани українських армій. Передефілювали колишні стрільці й старшини У.Г.А., а шпалір у церкві творили комбатанти, члени УГА й УНР. Почесна військова варта змінялася що 15 минут. Підчас архиєрейської заупокійної Служби Божої заняли почесне місце родина покійника, колишні члени уряду Західньо-Української Народньої Республики і представники установ.

Привезли землю з рідного села.

На похорон прибули масово делєґації з ріжних міст і сіл з цілого краю. Делєґати установ з Радехівщини привезли на похорон ґенерала посвячену землю з села Барилова, в якому ґен. Тарнавський народився. Цю землю дадуть до гробу.

Спочиває між стрільцями.

Супроти того, що польська влада вже не дозволяє більше ховати мерців на Янівському стрілецькому цвинтарі, треба було відбути у Варшаві конференцію з польським премієром Складковским, щоб дістати спеціяльний дозвіл на похорон ґен. Тарнавського між українськими поляглими стрільцями. Дозвіл одержано. Спочив отже ґен. Тарнавський між своїми стрільцями. Над гробом сказав о. прелат Куницький при прощанні ґен. Тарнавського між іншим таке: „У світі жив, але світ не для нього був. Всім був для нього люди, його люди, а особливо його хлопці, тому ті його хлопці його любили, бо він, як і вони, голодував, як вони мерз і як вони терпів. І як вони з любови вдався в боротьбу".

Як ховали.

В часі, коли ховали ґен. Тарнавського, дзвонили по всіх дзвіницях краю, віддаючи тим жалібний салют ґенералові на його останню дорогу. По селах і містах відправлено також заупокійні Служби Божі й панахиди. Похоронний похід з церкви св. Юра виглядав так: Починав похід хрест, покритий серпанком, за ним командант походу, отаман Ст. Шухевич, з адютантом П. Постоловим та сурмач. За ними відділ комбатантів, прекрасний ряд делєґацій зо 160 вінками, хор, орхестра, уладні ряди комбатантів, корпуси перший, другий, третій, далі духовенство з єпископами у проводі, адютанти з віднакою, делєґації з землею, трембітарі з Березова, каравaн з домовиною з почесною сторожею по боках, рідня, делєґація колишнього Українського Уряду, делєґація Української Галицької Армії, делєґація Армії У.Н.Р., Рада „Молодої Громади" й інші делєґації. На цвинтарі попрощав ґенерала колишній голова уряду ЗУНР, президент д-р Кость Левицький.

Останній рапорт.

З трибуни, уставленої на терасі церкви св. Юра, по проводі о. Конуцкого зложив в імені колишніх українських вояків „останній рапорт" інж. А. Палій. Сказав таке: „Пане ґенерале! Голошу слухняно, що до звіту зголосилися кільканадцять тисяч твоїх старшин і вояків. Вибач, що не в одностроях, але ти не дав такого наказу. Вибач, що не справляємо тобі гетьманського похорону, з гарматніми стрілами та жалібним верблем. Нині гуде жалібний вербель наших сердець і заплакали по тобі тужні трембіти нашої верховини".

Остання дефіляда.

Потім винесено домовину на площу перед брамою св. Юра, де був уставлений другий високий катафальок. З нього приняв начальний вождь останню дефіляду, на чолі якої перейшов д-р Володимир Старосольський, що ніс на подушечці віднаку УГА, в товаристві адютантів П. Палієва та Купчинського. За ними дефілювали: Молода Громада, делєґації з урнами, Парляментарна Репрезентація, делєґації з краю, комбатанти з колишніх трьох корпусів УГА, інваліди й інші. Делєґати з краю привезли землю з Барилова, з могил батьків та приходства, з Золочева: з мешкання ґенерала, з Підлисся, з Яворова, з Лисоні, з Маківки, Чорткова, Копичинець, Дори та Надвірнянщини.

Заграли трембіти.

У похороні ґенерала взяло масову участь духовенство. Біля вівтаря стояло понад 100 священиків. Фотель з митрополитом Андрієм був ліворуч вівтаря на підвищенні. Домовину ґенерала вкрито жовто-блакитним прапором та червоною китайкою. По обох її боках горіли смолоскипи. А як виносили домовину, заграли трембіти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ПОНИЖУЙМО САМІ СЕБЕ

Хто буває на наших концертах, той стрічається з таким дивоглядом, що обовязково при кінці такого концерту виходить хтось із „святочного комітету", щоб зложити присутнім — подяку. Якби ті річи не були звичайним явищем, то ми про це тут і не згадувалиб. Але що вони далі повторюються, і то не на вічах чи зборах, але на таких святах, що їх влаштовують у память Шевченка, Франка чи Героїв, то ми примушені про це заговорити.

За що і кому ми дякуємо? Виходить, що дякуємо самим собі за те, що прибули згадати тих, що ціле своє життя присвятили Великій Ідеї, що за неї терпіли, для неї працювали і за неї гинули. Дякуємо собі, що ми здобулись аж на таку „посвяту", що змусили себе прийти на таке свято. В якім жеж світлі виглядаємо ми всі, що слухаємо таких подяк? І за кого мають нас ті, що нам так дякують? І то дякують з особливим признанням, коли в таке свято було на дворі зимно, дощ чи горячо. Бо тоді то вже належиться тим, що прибули на якусь національну маніфестацію, спеціяльне признання за їхню „велику жертву".

Того роду подяки мусимо навчитися вважати приниженням свідомости і гідности нації. Бо вони вказують на те, що нам іще далеко до свідомої нації, а навіть до людей, що мають правдиве розуміння таких слів як „жертва" чи „посвята". Вони є також доказом того, що ми не визнаємося в заслугах тих, яких називаємо „ґеніями" чи „героями". Бо якби в тім визнавалися, то тоді не перейшлаб нам через горло подяка іншим людям за те, що прийшли скріпити свого духа згадкою про наших велитнів духа і чину.

Очевидно, що ми з цього не хочемо витягати аж таких консеквенцій, що нема між нами таких, що не визнавалисяб на посвяті, геройстві чи ґеніяльності. Ми тільки бажали би причинитися до зліквідування того, що є дійсно шкідливе. Ми тільки бажалиб звернути увагу на те, що треба підносити гідність кожного з нас і нашого загалу тим, що поставимося ворожо до таких подяк, якими дякують нам за те, за що не треба дякувати, а що ми виконуємо з примітивного культурного почуття приналежности до нації й пошани до її величнього й геройського. А якби в нас не було такої природньої потреби, то ми не заслугувалиб навіть на назву цивілізованих людей. Ми булиб тоді звичайними темняками і дикунами. А ми ними не є і не хочемо бути. Тому і не потрібні нам подяки за те, що ми не є дикунами, а поводимося як культурні люди. Бо пошанувати Шевченка, Франка, чи українського борця, чи то станути в обороні українського імени — це природня потреба кожної української культурної людини. Подяка могла би бути толерована в таких випадках тільки тоді, колиб ми при таких нагодах здобувалися на якийсь надзвичайний порив. В інших випадках — ніяк і ніколи.

БИТИМ ШЛЯХОМ

Кажуть, бачиш, що „все то те
Таки й було наше,
А що ми тільки наймали
Татарам на пашу
Та полякам"...

Т. Шевченко.

Хто має нагоду читати совєтську пресу, може бачити, як своїм тоном і наставленням ця преса семимилевими кроками доганяє пресу царської Росії. Царська „гурра-патріотична" преса всеж мусіла оглядатися на ті журнали, які від уряду не залежали, боялася критики. Советська преса критики не боїться, бо часописів, незалежних від уряду, в СССР нема. З цього виходить, що советські громадяни не можуть протестувати проти найбільших неправд і дурниць, які велить друкувати Сталін та його помічники. Ось, приміром, захотів Сталін показати свій патріотизм. Совєтським редакторам наказано шукати патріотичних, геройських учинків в історії Росії. Редактори, як це буває часто в СССР, — „перестаралися": вони своє завдання не тільки виконали, але також „перевиконали". Їм не досить князя Пожарського та заможного купця Мініна, які визволили Москву від польського й українського війська 1613 року та помогли вибрати нового царя Михайла Романова; не досить Сталіновим писакам прославляти ґенерала Кутузова та його боротьбу з Наполеоном 1812 року. Вони сягають також на чуже. Минулого 1937 року з Москви дано наказ, щоби по всім СССР відсвяткований був ювилей 750-ліття **„Слова о полку Ігоревім"**, славної поеми про похід новгородського князя Ігоря проти половців. І подія ця відбулася в Україні, і учасники бою були українці, або „русичі", як їх зве „Слово", і автором мабуть був русин із Киева. Але ось що виписує московська „Правда" про цю перлину старого українського письменства:

„Так як твори старинних греків, „Слово про полк Ігоря" свіже, молоде і хвилює нас, бо воно народилося в добі прекрасного і неповоротного дитинства великого **московського** („русского") народа"... В цій поемі, — пише „Правда" далі, — мають вираз „найкращі риси його національної природи — свободолюбний дух, безсторонна мужність, благородність і відвага, свята ненависть до ворога".

Як легко і дешево зробитися героєм, коли це стається чужим коштом! За царської влади в російських школах учили, що, мовляв, держава Росія-Московщина почалася в Киеві, і нібито по татарськім погромі мешканці України перемандрували на Московщину. Цієї абсурдної думки хапаються тепер московські націонал-комуністи, щоб присвоїти московському народові всю нашу давню історію. В советських підручниках історії пишеться, що в **Галичині** в 12—13 віці панували **„русские князья"**, а це має значити, що московські. Словом робиться давнє шахрайство з назвою „русский — руський", яке вже не має впливу навіть на Закарпатті в Чехословаччині.

Найцікавіше — це підчеркнення „Правдою" „свободолюбного духа" московського народа, який видно, мовляв, із „Слова про похід Ігоря". Колиб той дух свободи, що ним віє від „Слова", був духом московським, то ми стоялиб перед чудом, що на Московщині свободолюбність цілком загубилася. Всі чужинці, яким доводилося бувати на Московщині від найдавніших часів і до наших днів, в один голос підчеркують, що московський нарід не мав і не має „смаку до свободи". "Moscovia tyrannide gaudet" (Московщина тішиться тиранією) — пише один; і навпакиш про Україну знаменитий французький письменник Вольтер писав ще у 18. віці, що наш нарід „завжди прямував до того, щоби бути вільним".

Все це знають добре теперішні тирани. А проте вони свідомо фальшують історію, проголошують свої вигадки за правду. І прославлювання царів Петра І та Івана Страшного, цих катів на троні, і розхвалювання „великого московського народа", його мови, культури, історії — все це має одну мету: помогти диктаторам удержатися в сідлі. Є такий закон у житті людського суспільства, який каже, що ідеї й кличі, дані на початку революції, пізніше втрачають свою силу, не діють. Так було за великої французької революції, коли революціонери самі відновили монархію у Франції на чолі з Наполеоном І. Щось подібне діється і в СССР. „Диктатура пролетаріяту", — чи може це гасло когось тепер в СССР захопити, коли всі бачать, що той режім є диктатурою **над пролетаріятом?** Комунізм? Чи може притягати людей цей режім, що вміє найгірше визискувати робітника і селянина? Світова революція? Про неї вже сам Сталін боїться згадувати.

Тому довелося шукати інших кличів, інших ідей, які моглиб двигати масами. Це московський патріотизм, московський шовінізм, „свята ненависть до ворога". Цим чуттям хоче Сталін обеднати широкі маси російського народа під проводом своєї партійної бюрократії. Один російський поет написав: „Я раб, но раб царя вселенной" (раб царя цілого світу). Ця „рівність у рабстві" гнала московських мужиків у лаптях і з нечесаними бородами до Варшави за польських повстань, бо посміли збунтуватися поляки — „наші піддані". Цю давню рису російського народа („не маємо ми свободи, нехай не буде також у вас!") використовує Сталін, щоб розпаливши московський націоналізм, держати в ярмі поневолені Москвою народи.

Головний удар намірений проти України. Але тепер уже небезпека помосковлення не смертельна. Московські націонал-комуністи вхопилися за зброю царів („єдина неділима Росія") запізно. Московська домовина розпадеться і до нового життя встане Україна.

А. М.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО МАЮТЬ МАЄТОК У СТАРІМ КРАЮ

Українські іміґранти в Америці — переважно люди селянського роду. Багато з них мають у рідним селі в краю якесь майно: поле, ґрунт, хату, як спадкові частини по родичах і родині. Є й такі, що вже з Америки докупили в краю поле, побудували доми і будинки, або закупили цілі господарства в тім намірі, що колись на старі літа покинуть Америку і будуть віку доживати на рідній землі.

Доки іміґранти перебувають в Америці, їх майно вживає найближча родина, і хоч іміґрант тут не має зо свого майна в краю пожитку для себе, то такий стан справи є зовсім правильний і вдоволяючий, бо його майно в краю позістає в старанним заряді родини, податки й данини усе на час заплачені, а вразі повороту до краю родина без перешкоди віддає іміґрантові його майно, як правному власникові.

Таке водилося цілий час від початків нашої заморської іміґрації і все було в порядку, бо досі ніяка чужа рука не посягала на краєву власність американських іміґрантів.

Одначе в останнім часі зайшла подія, яка дотеперішню ситуацію зміняє у безоглядну некористь для українців, що живуть в Америці, і грозить утратою їхнього майна в старім краю, як для них самих так і для родин, що тим майном завідують і ним покористовуються.

Дня 23. березня 1938 р. польський сойм у Варшаві ухвалив закон, що обіймає собою також усіх українців, котрі виеміґрували з Галичини і тепер живуть в Америці, Канаді, чи в інших краях.

Треба знати, що Польща вважає всіх людей, котрі родилися в Галичині, а живуть за границею, за громадян польської держави, так довго, доки іміґрант урядово не зголосив перед польською владою, що він набув гормадянство іншої держави.

Ухвалений новий польський закон рішив, що польський уряд має право позбавити польського громадянства всіх іміґрантів, що походять з земель, які тепер під Польщею:

1) Коли іміґранти перебувають безперервно в чужім краю найменше 5 років по повстанні самостійної Польщі й утратили звязок (лучність) з польською державністю;

2) Або коли іміґрант ділав за границею на шкоду польської держави.

Кого позбавлять польського громадянства, уряд буде мати право його нерухомий маєток у краю (поле, ґрунт, будинки) сконфіскувати, зглядно вивласнити.

Конфіската відноситься до іміґрантів, позбавлених польського громадянства за ворожу акцію проти Польщі і полягає в тім, що уряд забирає, як кару, маєток дотичної особи на власність держави, без ніякої відплати.

Вивласнення дотичить іміґрантів, які вже приняли громадянство іншої держави (тимсамим зреклися польського громадянства), або таких осіб, що довший час живуть за границями Польщі й утратили звязок з польською державністю.

Коли саме і в який спосіб громадянин Польщі тратить звязок з польською державністю, про це польський закон виразно не говорить, отже осуд у тім напрямі залежатиме виключно від опінії польського уряду.

Очевидна річ, що всіх іміґрантів, котрі перебувають довший час за границями Польщі і для польської держави з ріжних причин небажані, польський уряд буде старатися позбавити громадянства і вивласнити їх нерухоме майно в Польщі.

Вивласнення полагає в тім, що уряд оцінить вартість нерухомого майна через своїх таксаторів (певна річ, що оцінення буде низьке) і забере нерухомості на власність польської держави, складаючи грошеву відплату на імя вивласненого власника в депозиті польського суду.

Розуміється, що вивласнених рухомостей польський уряд ніколи не відпродасть українським родинам іміґрантів в краю, а вжиє їх для своїх цілей, в першій мірі на „скріплення польськости" в українській Галичині, бо з такою акцією, як це показує поступовання і політика „офіційної" Польщі проти українського населення в Галичині, польський уряд зовсім не криється.

З цього ясно виходить, що в першій мірі українці й українки в Америці, які вже є американськими громадянами, а далі ті українські іміґранти, які досі вважаються польськими громадянами, але довший час живуть в Америці, є наражені на це, що скорше чи пезніше польський уряд проголосить їх позбавленими польського громадянства, а згодом підтягне їх ґрунти, поля, будинки в краю під примусове вивласнення на користь польської держави.

Коли таке наступить, польська влада усуне з посідання і вживання майна в краю родину українських іміґрантів і зробить з вивласненим маєтком те, що сама захоче.

Кому вийде шкода?

Наперед американським українцям, бо вони утратять власність свого майна в краю за марну відплату, яку польська влада їм призначить, у додатку таку відплату, яку тяжко буде іміґрантам видістати у свої руки.

Бо грошей за вивласнене майно польський уряд не перешле іміґрантам до Америки, тільки зложить для них у касі польського суду. Тепер взагалі не вільно з Польщі грошей висилати, або вивозити за границю, а при теперішніх воєнних настроях та загальній економічній скруті в усіх краях Европи зовсім на таке не заноситься, щоб такий грошевий заказ був у Польщі в скорім часі усунений.

Найболючіша шкода з нового польського закону діткне родини іміґрантів в краю, які нерухоме майно українських іміґрантів мають тепер у своїм уживанні.

Для неодного американського українця чи українки один, два або три морґи краєвого ґрунту не представляють тут вартости, але для їхніх родин у краю, в більшій частині малоземельної, сільської бідноти, кожний клаптик землі є вартісний і дорогий, бо земля — це їх одинока підстава до життя в краю, одиноке джерело їх існування.

Треба також замітити, що колиб ті два-три морґи поля в краю, які є власністю поодиноких іміґрантів в Америці, додати докупи, то вийде величезна цифра десяток тисяч морґів землі — річ для українського посідання в Галичині незвичайно важна і цінна також з огляду загально народнього.

Що нам, українцям в Америці, робити?

Чи маємо спокійно й байдужно вичікувати, аж польський уряд перебере у свої руки нашу рідну землю в краю, зрошену крівавим потом наших батьків і мамів, ту гарну плодючу українську землю, що прокормлювала наш рід цілі покоління, що прокормила нас самих і дальше кормить братів і сестер наших?

Ми, українські іміґранти в Америці, не є всилі скасувати польський закон, але ми є взмозі й всилі протиділати посяганням цього закону і вирятувати батьківську землю, коли вже не для нас самих, то хоч для нашої найближчої родини в краю.

Для нашої колективної акції у тій справі в теперішних обставинах одиноко відповідний спосіб є такий:

Кожний українець і кожна українка, коли вже є американськими громадянами, або коли ще не мають американської приналежности, але довший час живуть в Америці і не задумують небавом вертатись до краю на сталий побут, нехай подарують своє краєве майно, відповідно до своєї вподоби і вибору, комусь з найближчої родини в краю.

Нерухомий маєток у краю можна дарувати документом даровизни, написаним в Америці і пересланим родині в краю.

Родина внесе такий документ до краєвого суду, а суд перепише власність подарованого майна з імени американського іміґранта на імя обдарованої особи чи осіб у краю.

Не можна зробити важної даровизни звичайним листом, тільки правильним документом, що відповідає всім приписам польського закону, бо лише на підставі такого формального документу суд у краю перепише власність подарованого маєтку на імя нового власника.

Саме тепер час і ще не запізно, щоб українські іміґранти в Америці остаточно упорядкували свої маєткові справи в краю в такий спосіб, щоб наша батьківська земля в краю осталася при наших родинах, а не опинилася в чужих руках.

Отже нехай кожний українець і кожна українка в Америці подумають добре над цією важною справою і нехай без проволоки зроблять те, що зробити їм конечно наказують: родинний обовязок та їх українська совість і честь народня.

І. К.

О. Луговий.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

25)

Звязок з минулим пригадував лише портрет гетьмана. Командант з помічником, зайняті впорядкуванням якихсь паперів, не звернули ніякої уваги на ввійшовших. Третій поліцай читав. Відвів очі від книжки і спитався спокійно:

— Ви чого, хлопці, в таку пізню пору?

— Говорити з вами хочемо... — трохи ніяковіючи, відповів Василь. Йому вперше на житті приходилося виконувати подібну процедуру і він збентежився на хвилю.

— То сідайте, говоріть — глипнув на хлопців командант. — Певно щось у селі сталося, коли ви аж в чотирьох загостили сюди?

— Нема часу сідати — опановуючи себе, сказав Василь уже твердше. — Вам відомо, що владу в Україні перебирає Директорія?

— Знаю — весело усміхнувся командант. Оба поліцаї повставали з місць.

— А щож ви на те?

— Нічого... Значить, гетьманат упаде.

— Як то нічого? Ви всеж таки гетьманський урядник. Мусите зайняти якесь становище. Ми мусимо роззброїти вас.

— Не гетьманський, а український урядник, мій хлопче, — повільно і спокійно сказав командант. — Коли не маєте до нас довіря, можете собі забрати зброю. Ми від нині вважатимемо себе приватними людьми. Тільки я не радив би... По селах швендається багато підозрілих людей, за якими ми пильно стежимо, дбаємо за спокій і безпеку населення, що вам добре відомо. З новими людьми в поліції настане тут розгардіяш. Отже раджу подумати.

— А ви визнаєте Директорію? — спитав Василь, вагаючись.

— Я визнаватиму кожну українську владу на українській землі. Чомуж би я не визнавав Директорії? — здивувався командант.

— Визнаєте під словом чести?

— Певно!

— Руку... — протягнув Василь долоню командантові.

— Хоч обі! — командант стиснув Василеву руку обома.

— Ну, той Богу дякувати! — сказав Василь з полекшею. — А ми не знали, як то з вами бути... Ну, а ви панове? — звернувся до поліцаїв.

— А ми хіба не українці? — відповіли ті оба.

— В імені наших селян дякую вам, панове. Відтер будемо спільно працювати. Треба закликати сюди наших хлопців, або скажіть, щоб ішли додому. Все сталося гаразд — сказав Василь одному зо своїх товаришів. Той вийшов.

— Чи часом ви не з цілою своєю сотнею сюди прийшли? — поажртував командант, сміючись.

— Хіба ви знаєте? — здивувалися хлопці.

— Щеб пак не знати — знову всміхнувся командант. — Поліціяж мусить усе бачити, все знати... Ми знали, коли і де відбуваються ваші вправи, хто належить до вашого гурту. Я сам нераз хотів попередити вас, що ми все знаємо, щоб ви не ховалися перед нами. Але побоювався, що тим причинюся до вашої зневіри і розкладу, замісць помочи. Всетаки ми були гетьманськими поліцаями у ваших очах...

Хлопці переглянулися здивовано. Міркували, від кого поліція могла про те все довідатися. Здавалося, всі були щирими й не балакунами. Щойно тепер порозуміли, яких прихильників вони мали в поліцаях і яку прикрість зробилиб командантові своїм недовірям і роззброєнням.

— Більше так уже не будуть думати. Служитимемо одній справі — висловив надію помічник.

— Послужимо по совісті для рідного краю — щиро забренів голос команданта. — Бо багато ще праці і крови доложити приведеться... Послужимо.

— Послужимо — повторили потиху хлопці.

Так відбулася зміна гетьманської влади в тернівській волості.

XVI.

Не стало німців, не стало і гетьмана, а Іван і його товариші так і не повернулися. Всі розвіди і пошуканки, де вони поділися, скінчились неуспіхом. Ходили чутки, ніби їх бачено в Катеринославі; інші розповідали, що в Києві; говорили також, буцімто їх відпроваджено як полонених до Німеччини. Але коли чутки ті провірювано, виявлялася неправда. Марія і Віра стратили найменшу надію колинебудь його ще побачити. Плакали і побивались, але час і життя притуплює найболючіші рани; правдивіше, людина звикає до них, що не відчуває вже такої болючої гостроти, стає ніби спокійною і зрівноваженою. Не доводиж, Боже, до тих ран доторкнутися, розшарпувати їх... Тоді вони знову розявряються, стають ще полючіші і вже не загоюються ціле життя.

Проминув листопад. Степи вкрилися білою пеленою, мороз побудував міцні мости на ріках, коло осель понадувало величезні качуґури снігу. Селяни відпочивали після тяжкої літньої праці, та не було відпочинку Бабенкам. Навчання в ґімназії відбувалося, хоч і з перервами.

(Дальше буде).

УКРАЇНЕЦЬ — ФІЛЬМОВИЙ ПОТЕНТАТ

(Карієра одного четаря У. Г. А.).

Історик того покоління української молоді, що його ділом був наш Визвольний Зрив 1917—20 рр., зможе накреслити неодин життєпис нелюдсько траґічний і неодин до неймовірности сензаційний. Міг би спокуситися на створення з таких життєписів чогось у роді нової „Енеїди" — епопеї вчорашніх лицарів, а пізніше на скитальщині по світу „парубків моторних", завзятущих та вигадливих змагунів з долею-мачухою. Одною з визначніших постатей у такій епопеї був би певно **д-р Роман Мішкевич,** нині один з передових фільмових підприємців у Чехословаччині.

Є чимало „фільмового" в цій карієрі. В 1918/19 рр. вояк і молодий старшина УГА, попадає по прориві хирівського фронту в літі 1918 на Чехословаччину. Побут у таборі української бриґади в Німецькім Яблоннім, університетські студії, закінчені з відзначенням і дипльомом доктора ветеринарії. Пробує своїх сил як молодий учений, пише книжку „Вадемекум ветеринарного лікаря", прийняту фаховими колами з найбільшим признанням.

Проте якась „жилка" тягне його у світ срібного екрану й фільми, яка саме в триюмфальному поході завойовує континенти. Молодий учений-ветеринар поринає з головою в студії фільмового мистецтва. Незабаром випускає книжку про те, „Як фотоґрафувати звірят" — також з чималим признанням прийняту у фахових колах. Потім іде практична праця, подорожі по ріжних країнах західньої й південної Европи, Африки й Азії, спеціяльні фільмові студії у великому німецькому кіновиробництві УФА в Берліні і врешті перші кроки в професії фільмового режисера й промисловця.

Вже перші фільми були „шляґерами"; із них фільма-репортаж з великодніх обрядів закарпатських українців обійшла 3—4 роки тому з великим успіхом усі европейські екрани. Серед чеських глядачів особливо великими успіхами тішилася його фільма з тогож часу „Все для кохання", опрацьована на мотивах з життя моравських селян; це була узагалі перша „моравська фільма".

Нині дорібок нашого славного земляка начислює добрий тузин першорядних фільм, сензаційно мистецьких, як „Північна загроза", „Жовтий діявол", „Паніка в західньому експресі", „Небезпечний заклад"; мистецько-драматичних, як „Вояцька доля" (на основі драми А. Їраска), „В чужому ревірі"; врешті знаменитих комедій, як „12 крісел" (з Властою Буріяном у головній ролі), „Люцерна" (при співпраці славного Лямача), „Горі ногами", „Моя доня не така". На варстаті кілька чергових „шляґерів".

Кіновиробництво нашого земляка **„Террафільм"** у Брні має вже дві філії (у Празі й Братиславі) й належить до перших фільмових підприємств у Чехословаччині та є найбільшим експортером чсл. фільм за кордон. У „Союзі чехословацьких фільмових продуцентів" д-р Мішкевич займає від кількох літ почесне місце секретаря.

Відрадно слідкувати за цею карієрою; вона — як і десятки, коли не сотні подібних — без зайвих слів радикально заперечує злобні чужинецькі дискваліфікації українців, як нації, мовляв, не підприємчивої. Коли є яка ріжниця між успіхами власника „Террафільму" й успіхами ріжних Гольдвін-Маєрів, то, хіба та, що молодий українець борикався з долею сам-самісінький і промостив собі шлях вгору лише солідною працею й винахідчивістю, а не американськими реклямовими триками чи біржовими швіндлями.

І тим приємніше ґратулювати нашому землякові його подиву гідних успіхів, що він ні трохи не відчужився від рідного краю. — („Новий Час").

ПОПЕРЕК АМЕРИКИ.

Майже незамітно осів на летовищі Рузвелта в Ню Йорку 31-літній Доґлес Коріґен, що перелетів без припинення 2,700 миль з Лонґ Біч, Каліфорнія, за 27 годин і 50 мінут.

РАДІО ПРОГРАМА В ПІТСБУРҐ, ПА.

950-літний ювилей охрещення Руси-України святкує Укр. Прав. Церква св. Володимира на С. С. Пітсбурґ, Па., **в неділю, 17. липня 1938 р.** Просимо слухати **наступної програми на стаціях:**

1) **W.W.S.W., 9. липня, субота, 8:15 до 8:45 ввечір.**
2) **K.D.K.A., 15. липня, пятниця, 7:15 до 7:30 ввечір.**
3) **W.C.A.E. 16. липня, субота, 5:30 до 5:45 ввечір.**

Його мрія.

Трамваєвий (стріткаровий) кондуктор виграв головну виграну. — Якийсь репортер запитав його, що думає тепер робити.

— Ще не знаю, — каже щасливий, — але найперше лишаю кондукторську працю і бодай кілька тижнів походжу собі пішки...

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ПРОТЕСТУВАТИ?

Читаючи українські часописи бачимо, що тут і там наші громади влаштовують у себе протестаційні віча. А це значить, що зійшлися люди, поговорили, зібрали збірку, подали до часописів новинку і на тім скінчилося...

Читаючи такі новинки, питаюся себе: „Що такі протести варта? І чи приносять вони які користи?"

Над цими питаннями зачинають люди уже задувуматися. Уже починається дискусія на ту тему в „Свободі". Самі люди забирають голос, чи добре є в такий спосіб протестувати.

Також у нас у Дітройті над цим ведеться жива дискусія. В цій справі появився недавно в „Свободі" допис гром. Крупки. В тій цили відбулося вже кілька засідань ріжних „комітетів".

Як протестувати?

На останніх зборах Дітройтського Комітету всі згодилися, що як протестувати, то виступати, гідно, бодро і спільно. Рішено також віднестися до української преси та до українських установ в Ню Йорку, Джерзі Сіті, Філядельфії, Пітсбурґу та Скрентоні. Рішено віднестися до „Обєднання" і видвигнути ширшу дискусію в часописах і рішити що:

1. Протести проти наших окупантів мають вестися по цілій Америці й по всіх наших кольоніях.

2. Протести повинні відбутися одного дня. Назначім такий Один День Протесту і тоді всі разом протестуймо.

А колиб не можна перевести таких протестів одного дня, то в однім тижні, який треба назвати „Тижнем Протесту".

3. Всі такі протести мали би бути під доглядом "Обєднання". Уряд „Обєднання" мав би прилагодити відповідну літературу, виготовити відповідні резолюції, телеґрами і т. д.

4. Такі протести можна би поширювати в той спосіб, що телеґрами чи резолюції висилалиб протестуючі громади, а зокрема всі товариства, орґанізації, клюби, а навіть люди від себе — особисто. Як протестувати то треба багато телеґрам, листів і резолюцій, щоби про це заговорив світ.

5. Фонди зібрані на протестаційних вічах,, треба скерувати на відповідні цілі, а то на пропаґанду, на підмогу Рідній Школі, інвалідам, політичним вязням і т. д.

Цілим цим фондом малоб розпоряджувати та розділювати не хто інший а „Обєднання".

Ось така вийшла в нас резолюція. Всі згодились одноголосно. Всі просили мене, щоб я в цій справі забрав голос в часописах, а навіть віднісся з тим до „Обєднання". Сповняючи свій обовязок, прошу всіх інтересованих забрати голос в дискусії. „Обєднання" стояло й стоїть в Америці на сторожі наших прав та боронить наш Рідний Край. І воно повинноб видавати від себе заяви щодо цього, коли, як і в якій справі треба нам протестувати.

Подаючи до загального відома цей голос дітройтської громади в справі протесту, хочу вірити, що всі зрозуміють, що нам іде про добро нашої справи, а про ніщо інше. Зорґанізовані спільні протести принесуть нам більше вартости, та мабуть більший ефект, ніж поодинокі, незамітні протести, хоч і щирі вони не булиб.

Д-р А. Т. Кібзей,
Дітройт, Міш.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

АРНОЛД, ПА.

Жалібна академія.

Дня 26 червня ц. р. відбулася в салі Народнього Дому жалібна академія в честь замордованого червоними аґентами вожда українських націоналістів, полк. Е. Коновальця. По середині сцени, прибраний зеленим дубовим вінком, і прикритий чорною лентою, стояв портрет покійника. По обох боках ветерани Української Армії й Американської тримали український і американський прапор. Коло прапорів стояла почесна сторожа зо зброєю в руках.

Хоч був гарний літний день, то публика не дописала. Прийшли люди здалека, а ті, що були близько, не прийшли. А знали добре, що є жалібна академія, бо було оголошення про академію в „Свободі", а також два рази оголошувано на радіо.

Академію відкрив М. Земледух і покликав до вступного слова І. П. Федана, який відчитав Заповіт. Опісля хор укр. прав. церкви під управою Івана Деркача відспівав дві пісні. Про життя і боротьбу полк. Е. Коновальця говорили: інж. М. Малевич, адв. В. Онишків, о. Г. Павловський. Квартет зложений з чотирьох хлопців відспівав дві пісні. Черговим бесідником був о. Бойчук, який у гарних словах закликав до дальших жертв на ту боротьбу, яку провадив полк. Е. Коновалець. По збірку ходили: І. П. Федан, Оля Лобур і Степанія Чіжма. Жертвували: І. Федан $5; по $1: інж. Малевич, В. Собків, Т. Филипів, І. П. Федан, І. Сорока, П. Зілинський, Т. Сернюк, П. Лобур, М. Земледух. Разом зібрано $28. До того треба додати $2 із панахиди в укр. прав. церкві, що відбулася 5 червня ц. р., та з продажу портретів $7.50 і за малі відзнаки з образом Е. Коновальця $4.60. Разом $42.10 Розходу було $8.-10. Вислано на призначену ціль $34.

В дальшій програмі покликано паню Марію Малевич, яка закликала українське жіноцтво до боротьби з ворогами. На закінчення програми приявні ветерани віддали три сальви з крісів, а американський трубач витрубів „за упокій" покійного. Всім присутнім полилися сльози. Хор відспівав „Ми гайдамаки" та український і американський гимн. А М. Земледух і І. Мізюк зложили подяку присутнім за участь.

Петро Лобур.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Н. Н., Йонгставн, О. — Ваш допис передано нам з головної канцелярії У. Н. Союзу, куди Ви його вислали. Звертаємо Вашу увагу, що не підписані дописи не можуть бути використані. Ваші завваги щодо місцевих Національних Днів, голосної реклями, фінансових звітів і висилок на народні цілі є такі, що мусить бути підпис того, хто за них відповідає.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ХТО ПОПИРАЄ БІЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ".

ВАНДА ІРХА

донька громадян Петра й Анни Ірха, членів У. Н. Союзу, від. 221 в Шікаґо, Ілл., покінчила 15. червня 1938 р. музичні студії в університеті в Шікаґо й одержала ступінь „Бечелор оф Мюзік". Тепер задумує відбути професорську практику, а притім продовжувати музичні студії. Родилася 25. вересня 1919 р. в Ґеркімер, Н. Й., звідки її родичі перенеслися в 1928 р. до Шікаґо, де вона студіювала музику в шікаґовській консерваторії, а потім в університеті.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МИЧ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 175., відбудуться в суботу, 16. липня, в годині 7. вечором, в У. Н. Домі, 4655 Martin St. Проситься всіх членів прийти на ті збори на приписаний час. Маємо багато важних справ до вирішення. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівняли свої залеглі довги бодай ті, котрі працюють; котрі члени не працюють, хай прийдуть і повідомлять, щоб їм зачекти, то за них заплатиться з бр. каси. Пригадується тим родичам, котрих діти ще не вписані до Союзу, хай їх впишуть. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ЙОРКВІЛ, О. Піврічні збори Тов. ім. І. Франка, від. 77., відбудуться в неділю, 17. липня, в годині 10. рано. Проситься членів прибути конечно на ті збори, бо є дуже важні справи до порішення. Запрошуємо на ці збори і не членів, старших і молодіж прибути, коли думаєте стати в ряди У. Н. Союзу. На ці збори приїде наш орґанізатор п. Василь Загаєвич з Клівленду, О., де буде промовляти про розвій і добробут нашої славної орґанізації У. Н. Союзу. — Петро Головід, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Піврічні збори Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 17. липня, в годині 2. пополудні, в парохіяльній ґалі, 4950 So. Paulina St. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження; буде справоздання з пікніку. Проситься членів приєднувати нових членів до Бр. і до У. Н. Союзу, за що дістанете нагороду. — А. Фоца, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112., відбудуться в неділю, 17. липня, в церковній гали. Проситься всіх членкиць прибути на цей мітінґ якнайчисленніше, бо будемо мати важні справи. На мітінґу буде наш гол. орґанізатор, п. В. Загаєвич, котрий також хотів би, щоби нас зійшлося якнайбільше, щоби було до кого промовити в справі орґанізації У. Н. Союзу. Минулих зборів був також присутній наш гол. орґанізатор, п. В. Загаєвич, і обговорив багато важних справ про У. Н. Союз. Іще раз проситься всіх членкиць прийти і вислухати. — Домініка Романович, рек. секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудуться 17. липня, в годині 1. пополудні, на Вудвіл, у тім самім льокалі, де відбувались минулих місяців. Проситься всіх членів прийти і вирівняти свої залеглости, бо приходиться тяжко висилати вкладки за таких членів, котрі довгують кілька місяців. Отже уряд буде приневолений таких суспендувати і тоді буде ваша вина, а не урядників. Ще раз просимо наших членів повідомити уряд 11. від., чи можете платити свої вкладки чи ні. Отже прийдіть і повідомітъ нас. — Т. Волощук, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячі і піврічні збори Укр. Тов. Січ, від. 282., відбудуться в неділю, 17. липня, в годині 2. пополудні. Всі члени мають явитися на означений час, бо маємо багато справ до порішення. Буде звіт контролі з діяльности Тов. за 6 місяців. Довгуючі члени хай стараються вирівняти свої залеглости, особливо за минулі місяці, де мало членів заплатили свою належитість. Не явившийся на зборах член платить 50 ц. кари. Жадного оправдання під розвагу не береться. — Петро Танасишин, предс.; Іван Піґуляк, фін. секр.; Віктор Осухівський, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Збори Тов. ім. Богдана Хмельницького під покровою Пр. Тройці, від. 158., відбудуться в суботу, 16. липня, в Національнім Домі, 216-218 Grand St., в 8. год. вечором. Проситься членів прийти і вирівняти вкладки, як також почуєте звіт контролі. Прийдіть громадно, бо це будуть перші збори в новім переробленім Домі. — Ю. Павчак, предс.; Іл. Паґут, кас.; Д. Сенюта, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Піврічні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в пятницю, 15. липня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Буде справоздання уряду і контр. комісії за пів року. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення. — М. Баран, секр.

Мяке серце.

— Чому та співачка замикає очі, як співає?

— Бо не може дивитися, як слухачі мучаться...

Відповів.

Вона: — Всі мужчини на світі ідіоти...

— Він: — Ну, не всі. Є ще нежонаті...

ЗЛОДІЇ

— Ой-ой-ой!—заводить ґаздиня, ламаючи руки. Міські прохожі навіть не звертають на неї уваги. Видно, знають, що цю селянку обікрали злодії, а це є звичайна в місті річ. Таких, що плачуть, можна стрінути тут що дня і на таких уже навіть поліція перестала звертати увагу. Нехай, мовляв, пильнуються. Знають, що в місті злодії.

Ба, легко їм сказати „нехай пильнуються". Але як перед ними встерегтися, а ще більше перед їхніми штучками. Наша солтисиха —жінка мудра на ціле село, у Львові була нераз ї не два, а її обікрали.

Приїхала з чоловіком до міста. Попродала міщухам, що було, накупила чого треба було, спакувала всі пакунки в кошик і сіла на возі. Чоловік іще вийшов із заїзду по щось до міста, а вона взяла кошик міцно в руку і сидить.

Нераз збоку надходить якийсь осібняк. Скривився, руками взявся за живіт і стогне:

— Ой, так болі, так болі. Ой-ой-ой!...

— Ага, думає солтисиха, — ти берешся на штучки. Знаю я вас, злодії, — і ще міцніше держить кошик, бо в нім і матерія чоловікові на вбрання, і шкіра на чоботи і багато інших річей. Є чого берегти.

— Ой, так болі! — стогне хорий, вже зовсім коло воза.

— Поцілуй розвору, то перестане! — радить солтисиха.

— Направди? — не довіряє осібняк.

— Так, так! — сміється ґаздиня.

А хорий справді лізе під віз цілувати розвору. Ґаздиня аж рот роззявила. Ще такого дурного не виділа. Вже й про кошик забула і вихиляється з воза дивитися на ту „кумедію".

А хорий досягнув устами розвору, поцілував і питається, чи вистарчить.

— Ще, ще раз — заохочує ґаздиня, а сама аж заноситься від сміху.

Осібняк цілує ще раз і ще раз, а потім вилазить знід воза.

— Но, юж мі льжей — і відходить.

Господиня рукою за кошиком, а по нім і слід застиг. Не лишається нічого, тільки плакати. Але на плач в таких випадках ніхто не звертає уваги.

Але був раз випадок, що обкрađеним чоловіком зацікавилися прохожі, а за ними і поліція. Оповім вам про цю незвичайну подію.

Олекса Високий мав небавку журбу. Старий кіт вкусив його малого синка підчас забави в руку. Рана була незначна, але досвідчені люди порадили кота вбити, а сина завезти до лікаря. Цей рану перевязав і велів сина відвезти до шпиталю.

Але про це якимось чудом довідалася „влада" і зацікавилася вбитим котом. Олекса дістав приноручення занести кота до Львова, до якогось там інституту, щоб небіжчика оглянули і дали посвідку, чи кіт не був часом скажений, бо власник платив би тоді кару.

Олекса зробив, як казали. Запакував трупа кота добре в торбину, взяв на плечі й поніс до міста. Цілу дорогу дрижав на саму думку, що пани можуть сказати, що кіт був скажений і треба буде платити кару.

Переходив саме головною вулицею міста, як нагло хтось шарпнув ззаду його торбину і ледви Олекса оглянувся, злодій уже втікав зо своєю цінною добичею другою вулицею. Тут Олексі смішно зробилося з дурного злодія і він щиро, голосно засміявся.

Такого дива, щоб хто сміявся зо свого нещастя, міщухи ще не бачили. Обступили селянина довкруги, а він, сміючись оповідав свою пригоду.

Поліція з місця списала протокол.

Я також.

— Той Петрикович має добру посаду, крім цього заробляє багато з боку, а проте ніколи не має грошей...

— Гм, розумію його дуже добре, я також жонатий...

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (41)

Трійця злізла з дерева й, орентуючись по сонці, подалась ніби в напрямку цивілізованої оселі. Всі вони були дуже веселі. Дівчина була весела, бо врятувалася з рук дикунів і тепер поспішала назад до своїх родичів. Дик і Док були щасливі, що врятували дівчину, а також тимсамим урятували Тарзана з тюрми. „Ото Тарзан буде хвалити нас", думали вони собі.

А Тарзан далі міряв своїми кроками тісну тюремну келію і думав про хлопців. У ту хвилю він нічого не знав про дикунів, обожателів сонця. Та він знав добре, що нетри є повні небезпек, які чигають з кожного кута. Недосвідчені хлопці легко могли на одну з них натрапити. Тому він почав продумувати спосіб, щоби підступом втекти з тюрми і поспішити на їх розшуки.

Тимчасом підступний араб Абдуль Кеб також не спав. Він ненавидів Тарзана з цілого серця за те, що той перешкодив його обманованню чорних. Тепер араб пильно слідкував з укриття, щоб Тарзан не викрутився з тюрми. Він навіть не бажав собі, щоб Тарзан станув перед суд, бо боявся, що на суді всетаки може вийти на верх його обман.

Крім того кожної хвилі післанці, розіслані по ріжних кутках нетрів, всетаки могли здибати Івонну і тоді ціла справа моглаб прояснитись і Тарзан вийшов би на волю, а він сам, себто Кеб, міг би попасти за кратки. Тому Кеб рішив ділати скоро і вкоротити життя Тарзана, ще заки він стане на розправу. „Він не сміє лишити своєї келії живим", порішив араб.